

Vejledning om ændring af vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier (Vejledning nr. 3 til serviceloven)

(Respirationshjælp og hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste)

1.

I vejledning nr. 11 af 15. februar 2011 om særlig støtte til børn og unge og deres familier foretages følgende ændringer:

1. Vejledningens punkt 193-195 affattes således:

»Respirationshjælp o.l.

193. Når et barn på grund af stærkt nedsat funktionsevne, som medfører behov for respirationshjælp eller dermed ligestillede behov for hjælp, har behov for overvågning hele eller dele af døgnet på grund af det apparatur, der anvendes, afholdes udgiften til overvågning (aflønning af respirationshjælper m.v.) af sygehusvæsenet. Det vil sige, at der er tale om en regional opgave. Behandling i hjemmet skal dog være lægeordineret i forbindelse med en sygehusbehandling.

Derudover afholder kommunalbestyrelsen udgiften til anden form for overvågning og pleje mv. I disse tilfælde anbefales det, at der tilstræbes en enstrenget opgaveløsning, således at kommune og region kombinerer respirationshjælp med f.eks. personlig hjælp og pleje samt aflastning efter servicelovens § 44, jf. §§ 83-84, samt hjemmesygepleje. Hjælp efter specialregler som sundhedslovgivning, lovgivning om hjemmesygepleje, specialbestemmelser i serviceloven om personlig hjælp og pleje, aflastning mv. går således forud for anvendelse af den generelle regel i servicelovens § 41 om dækning af nødvendige merudgifter.

194. Hvis en person kan klare både respirationsopgaver, som dækkes af sygehusvæsenet, og den øvrige pasning og pleje af barnet/den unge, som dækkes af kommunalbestyrelsen, anbefales det, at regionen og kommunen indgår aftale om at dele udgiften mellem regionsrådet og kommunalbestyrelsen for disse timer i lighed med anbefalingerne på voksenområdet. Der henvises til kapitel 20 i Vejledning 7 til serviceloven om borgerstyret personlig assistance.

195. I de tilfælde, hvor forældre, der modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42 for at passe barnet, aftaler med sygehuset at påtage sig respirationsopgaven en del af døgnet, skal sygehuset ikke afholde en andel af udgifter til dækning af tabt arbejdsfortjeneste for den periode, hvor den af forældrene, der får tabt arbejdsfortjeneste, også varetager respirationsopgaven.

Det forudsætter dog, at forældrene ønsker at påtage sig den opgave og aftaler med sygehusvæsenet, hvor mange timer de ønsker at varetage opgaven. Sygehuset skal dog altid betale for optræning af forældrene og har fortsat ansvar for respiratoren, dens drift og vedligeholdelse, som også er en sygehusudgift.«

2. Vejledningens punkt 197-229, affattes således:

»Kapitel 8

Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste og særlig supplerende ydelse ved ledighed

197. I dette kapitel beskrives reglerne om dækning af tabt arbejdsfortjeneste til borgere, der i hjemmet forsørger et barn eller en ung under 18 år med nedsat funktionsevne eller langvarig sygdom. I kapitlet beskrives formålet med hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste samt en gennemgang af de nærmere regler om beregning og regulering af hjælpen. Endelig beskrives betingelserne for at modtage en særlig supplerende ydelse, hvis modtagere af tabt arbejdsfortjeneste bliver ledige fra deres erhvervsarbejde.

Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste

Serviceoven

§ 42. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Ydelsen er betinget af, at det er en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne, at barnet passes i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer det.

Stk. 2. Ydelsen fastsættes på baggrund af den tidligere bruttoindtægt, dog højst med et beløb på 19.613 kr. om måneden. Maksimumbeløbet reduceres i forhold til den andel, de visiterede timer til tabt arbejdsfortjeneste udgør af den samlede arbejdstid. Der beregnes bidrag til pensionsordning, som udgør 10 pct. af bruttoydelsen. Bidraget kan dog højst udgøre et beløb svarende til det hidtidige arbejdsgiverbidrag. Kommunen indbetaler efter reglerne i lov om arbejdsmarkedets tillægspension ATP-bidrag af hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Ydelsesmodtageren skal betale 1/3 af ATP-bidraget, og kommunen skal betale 2/3 af bidraget.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter nærmere regler om beregning og regulering af tabt arbejdsfortjeneste efter stk. 2, herunder om indregning og indbetaling af bidrag til pensionsordning, og efter indstilling fra Arbejdsmarkedets Tillægspension regler om betaling af ATP-bidrag.«

Generelt om tabt arbejdsfortjeneste

198. Sigtet med bestemmelsen er at tilgodese, at børn og unge med nedsat funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse har nogle særlige behov, som ud over at give merudgifter ved forsørgelsen kan medføre tabt arbejdsfortjeneste, når barnet forsørges i hjemmet.

Tabt arbejdsfortjeneste er en løbende ydelse, der udmåles på baggrund af den tidligere bruttoindtægt. Dog gælder der et loft over ydelsen på 19.613 kr. om måneden (2011-priser).

Formål

199. Formålet med bestemmelsen om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste er det samme som formålet med at yde hjælp til dækning af merudgifter for børn og unge, jf. foregående kapitel punkt 140.

Målgruppe

200. Målgruppen er familier med børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med indgribende kronisk eller langvarig lidelse. For en nærmere beskrivelse af denne målgruppe henvises til punkt 144. Målgruppen for tabt arbejdsfortjeneste vil dog være snævrere end den målgruppe, der kan modtage hjælp til merudgifter, idet det er en forudsætning for at være berettiget til ydelsen efter servicelovens § 42, at det drejer sig om de tilfælde, hvor det er en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne eller lidelse, at barnet/den unge passes i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer det. Det kan f.eks. være (eksemplerne er ikke udtømmende):

- børn og unge, som har et stort behov for pleje og overvågning, fordi de fysisk er svage eller ofte får sygdomsanfald,
- børn og unge, som har et stort behov for tilsyn, fordi de ikke kan overskue konsekvenserne af deres handlinger og derfor risikerer at komme til skade eller at skade andre,
- børn og unge, som sover meget uroligt eller sparsomt, så forældrene ofte skal tilse og hjælpe dem i løbet af natten,
- børn og unge, som skal deltage i mange behandlinger og undersøgelser,
- børn og unge, hvis sygdom er meget varieret med hensyn til kræfter, smerter og anfald, og det derfor må vurderes fra dag til dag, om barnet kan være i dagtilbud eller skole,
- børn og unge, som på grund af nedsat immunforsvar eller stor sygdomsrisiko ikke kan være i et dagtilbud eller skole
- hensynet til søskende kan også indgå, hvor behovet for forældrenes omsorg ikke kan tilgodeses på grund af ekstra opgaver i forhold til barnet med funktionsnedsættelsen eller den indgribende kroniske eller langvarige lidelse.

Betingelser for at modtage hjælpen

201. Det er en betingelse, at barnet/den unge forsørges i hjemmet. At barnet/den unge forsørges i hjemmet betyder, at det skal bo hos forældrene eller andre pårørende i modsætning til, at barnet/den unge ved medvirken fra de sociale myndigheder har ophold uden for hjemmet, jf. punkt 146.

Det er også en betingelse, at det er en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne eller lidelsen hos barnet eller den unge, at barnet passes i hjemmet, jf. eksemplerne ovenfor i punkt 200.

Endelig er det også en betingelse, at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer barnet eller den unge. Heri ligger en vurdering af, om barnet eller den unge vil kunne passes af andre, f.eks. om en barnepige vil kunne passe barnet eller den unge i tidsrummet mellem, at barnet kommer fra dagtilbud eller skole, og forældrene kommer fra arbejde.

Personkredsen omfatter begge forældre, selv om de ikke bor sammen, og den ene part ikke har del i forældremyndigheden. Det betyder, at den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, også

kan få kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt. Der er også mulighed for, at stedforældre kan få kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, når de deltager i barnets forsørgelse, jf. principafgørelse C-01-01.

Nedsættelse af beskæftigelse, tab af indtægt

202. Herudover er det en forudsætning, at den pågældende forsøger helt eller delvis har måttet ophøre med sin beskæftigelse for at passe barnet/den unge. Se fra praksis om forståelsen heraf principafgørelse C-38-06 og C-8-08. I principafgørelse C-38-06 fandt Ankestyrelsen, at en ansøger ikke var berettiget til kompensation for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med deltagelse i 2-3 ekstraordinære møder i barnets skole, som skyldtes barnets funktionsnedsættelse, selvom barnet var omfattet af den personkreds, der efter serviceloven kunne begrunde, at der blev ydet forældrene kompensation for tabt arbejdsfortjeneste. Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at der var tale om 2-3 møder om året, og at disse møder, selvom de vedrørte tilrettelæggelse af barnets skoleforløb i relation til hans funktionsnedsættelse, ikke gik ud over, hvad forældre til ikke-handicappede børn skulle deltage i, hvis børnene f.eks. af sociale eller faglige årsager havde problemer med skolegangen.

I principafgørelse C-8-08 har Ankestyrelsen fastslået, at der ikke kunne ydes tabt arbejdsfortjeneste til en ansøger, som 2-3 gange årligt skulle til hospitalskontrol med sit handicappede barn. Begrundelsen var, at ansøger ikke skønnedes at have haft et betydeligt fravær fra sit arbejde. Der blev lagt vægt på, at der var tale om 2-3 kontrolbesøg på hospitalet, hvilket skønnedes at være i moderat omfang. Det er ligeledes en forudsætning for at yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, at pågældende har et indtægtstab ved at passe barnet. Indtægtstab kan være både som lønmodtager og som selvstændig erhvervsdrivende. Der vil dog kunne ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, selv om borgeren på ansøgningstidspunktet endnu ikke har opnået tilknytning til arbejdsmarkedet og dermed ikke har et indtægtstab, jf. punkt 209-217 om beregning af hjælpen.

For hvilke tidsrum kan hjælpen ydes

203. Det er muligt at yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste fra nogle timer om dagen eller om ugen til dækning af en fuldtidsindtægt. Det afgørende er, hvor længe det er nødvendigt, at barnet/den unge bliver passet i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er en af forældrene, der passer det.

Der kan godt ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste i en kortere periode, idet det er varigheden af den nedsatte funktionsevne eller lidelse, som er afgørende for at opnå denne ydelse og ikke varigheden af hjælpen.

Der kan f.eks. være behov for, at en af forældrene modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste for en kortere periode, fordi barnet skal optrænes intensivt af en af forældrene i hjemmet eller ikke må omgås andre i en periode af hensyn til smittefare. Det samme gælder, hvis en af forældrene skal oplæres i tilberedning af diætkost.

204. Forældrene kan eventuelt også dele dækningen af den tabte arbejdsfortjeneste. Det kan f.eks. være i tilfælde, hvor de begge har mulighed for at tage deltidsoorlov fra deres arbejde. Der kan dog i dette tilfælde højest ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste for 37 timer pr. uge for forældrene tilsammen.

205. Det er muligt at yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, selv om barnet/den unge er i dagtilbud eller skole eller på anden måde passes, plejes og trænes uden for hjemmet nogle timer om dagen eller om ugen. Det kan f.eks. være, fordi barnet bliver hurtigt træt og derfor ikke kan være i dagtilbuddet en hel dag, eller hvor det må vurderes fra dag til dag, om barnet kan være i dagtilbud eller skole på grund af sygdom eller smerte.

Der kan også ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, selv om barnet/den unge er i dagtilbud/skole en hel dag, f.eks. hvis der er et stort pasnings- og plejebestov, når barnet er hjemme, eller hvis for-

sørgeren er nødt til at være omkring barnet/den unge hele tiden, når det er hjemme, således at det er umuligt at få lavet selv de mest almindelige huslige gøremål.

206. Hvis man allerede fra begyndelsen af et sygehusophold er klar over, at der i direkte forlængelse af opholdet kræves pasning af barnet i hjemmet, kan der ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste allerede fra indlæggelsestidspunktet, hvis det af behandlingsmæssige grunde er ønskeligt, at én eller begge forældre er til stede på sygehuset. Det samme gælder, hvis barnet skal passes hjemme i en periode inden sygehusopholdet.

Der kan ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste i indlæggelsesperioden, hvis det er nødvendigt, at forældrene er til stede på sygehuset, fordi funktionsnedsættelsen/lidelsen er så alvorlig, at det kræver forældrenes tilstedeværelse.

Der kan i visse tilfælde ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til begge forældre samtidigt. Det kan f.eks. ske, hvis barnet skal indlægges på sygehus og opereres, og det er nødvendigt, at begge forældre er til stede på grund af operationens alvor. Det kan også gælde, hvis begge forældre skal have information om, hvordan barnet skal behandles efter udskrivelsen fra sygehus. Dette gælder også, hvis forældrene ikke bor sammen, men begge ægtefæller tager sig af barnet.

Der kan også ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, når forældre skal have fri fra arbejde for at kunne ledsage et barn eller en ung med nedsat funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse til ambulantly behandling. Også her vil der kunne tænkes tilfælde, hvor begge forældres tilstedeværelse kan være påkrævet, f.eks. hvis der skal gives information om iværksættelse af ny behandling, eller hvis der skal træffes afgørelse om den fremtidige behandling.

Rådgivningen i forbindelse med beslutning om hjælp efter servicelovens § 42

207. Når én af forældrene søger om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, bør rådgivning og vejledning ske ud fra en helhedsvurdering for at skabe så normale rammer som muligt for den enkelte og familiens tilværelse.

I denne sammenhæng bør der bl.a. vejledes om, hvad det kan betyde for familiens økonomi, herunder i forhold til indtægtsnedgang som en konsekvens af ydelsesloftet, i arbejdsmæssig henseende mv., og hvilke alternativer der eksisterer. Det sidste er også vigtigt, hvis en borger, der ansøger om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, ikke opfylder betingelserne for at modtage kompensation for tabt arbejdsfortjeneste.

De arbejdsmæssige konsekvenser kan f.eks. bestå i tab eller forældelse af faglige kvalifikationer, problemer i forhold til advancement, efteruddannelse og jobskifte, konsekvenser for efterløn, sygedagpenge og pension.

Forældre, der skal tage stilling til, om de vil overgå til hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, vil ofte føle, at dette vil være den umiddelbare løsning med baggrund i deres barns pasningsbehov, men kan have svært ved at tage stilling til de mere langsigtede konsekvenser af at modtage denne hjælp.

Det vil være væsentligt at drøfte forældrenes mulighed for eventuelt at dele den tabte arbejdsfortjeneste, således at begge forældre kan bevare deres tilknytning til arbejdsmarkedet.

For nogle familier vil alternativet til hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste være praktisk hjælp i hjemmet ydet efter servicelovens § 44, jf. § 83, således at de bliver frigjort fra de huslige og praktiske gøremål og kan koncentrere sig om barnet/den unge, når de er hjemme. Nogle forældre har et stort ønske om at kunne bevare deres arbejde, og ingen bør tvinges til at opgive deres arbejde, såfremt hjælpen kan ydes på anden måde.

For andre kan praktisk bistand i hjemmet være et vigtigt supplement til hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Dette kan f.eks. gælde, hvor et barn kræver konstant overvågning, så det er umuligt at nå andre gøremål.

Der kan også tilbydes anden form for aflastning i hjemmet som f.eks. hjælp til pasning efter servicelovens § 44, jf. § 84, stk. 1, eller eventuelt § 41, eller ledsagelse af barnet efter servicelovens § 45.

Forhold til a-kasse

208. Der bør ydes en særlig vejledning i samråd med borgerens arbejdsløshedskasse om det efterfølgende forhold til arbejdsløshedsdagpenge, læs mere i afsnittet om sammenhæng med andre bestemmelser punkt 225 - 229.

Beregning af hjælpen - ydelsesloft

209. I servicelovens § 42, stk. 2, og i bekendtgørelse nr. 347 af 18. april 2011 om tilskud til pasning af børn med funktionsnedsættelse eller langvarig sygdom, er der fastsat nærmere regler om beregning og regulering af hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste er en bruttoydelse, hvoraf der betales A-skat, arbejdsmarkedsbidrag og ATP-bidrag.

Ydelsen fastsættes på baggrund af den tidligere bruttoindtægt, jf. nedenfor i punkt 211, dog højst med et beløb på 19.613 kr. om måneden i 2011-priser (svarende til 235.356 kr. om året) for modtagere, der får udbetalt tabt arbejdsfortjeneste for hele deres hidtidige arbejdstid. Hvis borgerens bruttoindtægt uanset det timetal, hvori borgeren arbejdede forud for overgangen til tabt arbejdsfortjeneste, er lavere end ydelsesloftet på 19.613 kr. om måneden, påvirkes udmålingen af ydelsen ikke af ydelsesloftet. I disse tilfælde skal den tabte arbejdsfortjeneste fastsættes ud fra den tidligere bruttoindtægt, jf. punkt 211 ff., uden hensyntagen til ydelsesloftet.

F.eks. vil en borger, der forud for overgangen til tabt arbejdsfortjeneste havde en bruttoindtægt på 17.500 kr. om måneden, ikke blive påvirket af ydelsesloftet, mens en borger, der havde en bruttoindtægt på 24.000 kr. om måneden, vil blive påvirket. Dette vil gælde uanset det timetal, hvori de to borgere arbejdede.

Hvis borgeren på baggrund af sin hidtidige bruttoindtægt bliver omfattet af ydelsesloftet på 19.613 kr. om måneden, og borgeren er visiteret til et lavere antal timer end den hidtidige arbejdstid, reduceres ydelsesloftet i forhold til den andel, som de visiterede timer til tabt arbejdsfortjeneste udgør af den hidtidige arbejdstid. Hvis en borger f.eks. forud for overgangen til tabt arbejdsfortjeneste har haft en bruttoindtægt på 25.000 kr. om måneden, og borgeren visiteres til tabt arbejdsfortjeneste på halv tid i forhold til det oprindelige timetal, vil ydelsesloftet være på 9.806,50 kr. om måneden.

Overgangsordning

210. Ydelsesloftet gælder alene for ansøgninger om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, der er indgivet fra den 1. januar 2011. Ansøgninger indgivet inden dette tidspunkt skal i forhold til udmåling af ydelsen behandles efter de hidtil gældende regler. Det vil sige, at ydelsen skal udmåles på baggrund af den tidligere bruttoindtægt uanset dennes størrelse og uden hensyntagen til ydelsesloftet. Dette gælder også i de tilfælde, hvor ansøgningen er indgivet i 2010, men afgørelse først træffes i 2011, og i de tilfælde, hvor timetallet på en løbende bevilling ændres opad eller nedad efter 1. januar 2011.

Endvidere gælder der en særlig overgangsordning, hvorefter borgere, der har fået udbetalt tabt arbejdsfortjeneste i 2010, skal have fastsat ydelsen uden hensyntagen til ydelsesloftet. Det vil sige, at ydelsen skal fastsættes ud fra den tidligere bruttoindtægt uanset dennes størrelse. Denne overgangsordning gælder uanset omfanget af den hjælp, der er udbetalt i 2010 – det være sig udbetaling af hjælp på enkeltdage eller løbende udbetaling af hjælp hen gennem året – og uanset, at ansøgningstidspunktet ligger efter den 1. januar 2011. Det er en forudsætning, at betingelserne for at modtage hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste i øvrigt er opfyldt.

Det bemærkes herved, at ydelsesloftet heller ikke vil gælde, hvis et forældrepar efter den 1. januar 2011 vælger at dele den tabte arbejdsfortjeneste imellem sig eller at lade ydelsen overgå fra den ene forælder til den anden. Derimod vil ydelsesloftet skulle anvendes i den situation, hvor et forældrepar i løbet af 2010 har fået udbetalt tabt arbejdsfortjeneste i forhold til et barn, men efter den 1. januar 2011 får endnu et barn, som der skal ydes tabt arbejdsfortjeneste i forhold til. Her vil beregningen af ydelsen i forhold til barnet født efter den 1. januar 2011 skulle foretages på baggrund af ydelsesloftet.

Fastsættelse af den tidligere bruttoindtægt

211. Hvis borgeren, der skal have udmålt tabt arbejdsfortjeneste, er lønmodtager, fastsættes den tidligere bruttoindtægt ud fra den seneste lønindtægt, som pågældende har haft inden modtagelsen af tabt arbejdsfortjeneste. Det bemærkes herved, at borgerens eget bidrag til pension ikke indgår som en del af brutto-lønnen, jf. Ankestyrelsens principafgørelse nr. 69-10.

Tillæg, som er et integreret led i lønnen, indgår også i beregningsgrundlaget, hvis de normalt kommer til udbetaling.

Ankestyrelsen har i en sag (principafgørelse O-48-99) truffet afgørelse om, at provision skulle indgå ved beregning af tabt arbejdsfortjeneste i et tilfælde, hvor det fulgte af moderens ansættelseskontrakt, at hendes løn bestod dels af en fast løn, dels af provision, der var afhængig af salgsresultatet.

Det, der lægges til grund ved beregningen af den tidligere bruttoindtægt, er således den seneste lønindtægt, og ikke arbejdsløshedsdagpenge, syge- eller barselsdagpenge eller kontanthjælp, som ydelsesmodtageren har haft, inden han/hun modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

Er der for en lønmodtager problemer med at fastsætte den tidligere løn, fordi pågældende f.eks. har gået arbejdsløs i lang tid eller ingen uddannelse har, kan beregningen tage udgangspunkt i en hjemmehjælperløn.

Når ydelsesmodtageren endnu ikke har opnået tilknytning til arbejdsmarkedet, må den indtægt, som han/hun ville have kunnet opnå, tages som udgangspunkt ved fastsættelsen af bruttoindtægten.

Der kan i øvrigt henvises til Ankestyrelsens principafgørelser C-15-02, O-44-99 og C-4-03.

Hvis borgeren, der skal have udmålt tabt arbejdsfortjeneste, er selvstændig erhvervsdrivende, kan det være svært umiddelbart at tilvejebringe oplysninger om den tidligere bruttoindtægt. Men ydelsesmodtageren vil ofte via revisor, regnskaber mv. kunne sandsynliggøre et indtægtstab, som fastlæggelse af den tidligere bruttoindtægt kan tage sit udgangspunkt i. Man må dog her være opmærksom på, at et indtægtstab også kan skyldes konjunktursvingninger.

I de tilfælde, hvor det er umuligt at tilvejebringe et realistisk beregningsgrundlag, f.eks. fordi virksomheden er nystartet, kan der tages udgangspunkt i udgiften til en vikar eller et beregnet beløb på grundlag af ydelsesmodtagerens hidtidige disponible indkomst.

Ankestyrelsen har i principafgørelse C 45-02 udtalt, at udgangspunktet for beregning af tabt arbejdsfortjeneste til en selvstændig landmand var indkomsten fra hans selvstændige virksomhed efter fradrag af afskrivninger, men før renter. I samme afgørelse udtales, at beregningsgrundlaget for moderens tabte arbejdsfortjeneste var den indtægt, der i følge virksomhedens regnskab var overført til hende som medhjælpende hustru.

Ankestyrelsen har i principafgørelse C 9-05 vurderet, at beregningen af hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til en far, som var ansat i et anpartsselskab, skulle tage udgangspunkt i hans lønindkomst som ansat i anpartsselskabet, uanset at selskabet var ejet af et holding selskab ejet af ham selv. Faderen måtte således i relation til servicelovens regler om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste betragtes som lønmodtager.

Når beregningsgrundlaget er fundet, beregnes den tabte arbejdsfortjeneste på samme måde som til en lønmodtager, herunder også i forhold til ydelsesloftet, jf. punkt 209, og udbetales som a-indkomst.

Bidrag til pensionsordning

212. I forbindelse med beregning af hjælpen til dækning af tabt arbejdsfortjeneste skal der indregnes bidrag til pensionsordning. Bidraget skal beregnes alene for ydelsesmodtagere, der umiddelbart før overgangen til hjælpen havde en arbejdsgiverfinansieret pensionsordning. Dvs., at det kun er ydelsesmodtagere, der tidligere har haft en arbejdsgiverfinansieret pensionsordning, der er berettiget til at få indregnet et bidrag.

Bidrag til pensionsordning udgør 10 pct. af bruttoydelsen, der fremkommer ved anvendelsen af beregningsreglerne beskrevet i punkt 209-211, dog højest et beløb svarende til det hidtidige arbejdsgiverbidrag. Bidraget skal så vidt muligt indsættes på kontoen i ydelsesmodtagerens pensionskasse. Kommunalbestyrelsen kan også efter aftale med den pågældende oprette en pensionsopsparing for pågældende, f.eks. i Kommunernes Pensionsforsikring.

I forhold til ydelsesmodtagerens egen andel af pensionsbidraget har Ankestyrelsen fastslået, at der ikke er hjemmel i lovgivningen til at medregne dette i indtægtsgrundlaget ved beregning af hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, jf. Ankestyrelsens principafgørelse 69-10. Således skal ydelsesmodtagerens egen andel til pension hverken indgå i beregningen af bruttoydelsen eller i beregningen af pensionsbidraget.

213. For ydelsesmodtagere ansat i staten med tjenstemandspensionsordning anses et pensionsdækningsbidrag på 15 pct. som arbejdsgiverbidraget i relation til servicelovens § 42. Et sådant pensionsdækningsbidrag udgør således en overgrænse for det kommunale pensionsbidrag, jf. servicelovens § 42, stk. 2, 4. pkt.

Er en statslig eller kommunal ansættelsesmyndighed, hvor ydelsesmodtageren er ansat, indstillet på at indbetale et samlet pensionsdækningsbidrag til ydelsesmodtagerens pensionsordning, indbetaler kommunalbestyrelsen et bidrag til pensionsordningen til ansættelsesmyndigheden.

Fradrag for sparede udgifter

214. Ved beregningen af den tabte arbejdsfortjeneste skal der tages hensyn til de besparelser, som arbejdsophøret medfører, dvs. at der skal reduceres med de udgifter, som ydelsesmodtageren har haft ved at varetage sit arbejde. Det drejer sig typisk om befordring til og fra arbejdet og udgifter til barnets dagtilbud. Fradragene sker i den nettoydelse, som fremkommer, efter at der er foretaget beregning af skat, arbejdsmarkedsbidrag og ATP-bidrag.

Der skal dog ikke ske fradrag for de udgifter, der skal sikre, at ydelsesmodtageren kan vende tilbage til arbejdsmarkedet, f.eks. fagforeningskontingent og arbejdsløshedsforsikring.

215. Ved beregning af eventuelt sparet befordring må der tages udgangspunkt i de faktiske udgifter ved befordringen til og fra arbejdet for den pågældende periode. Der må også tages hensyn til den skattemæssige fordel, som ydelsesmodtageren eventuelt mister, i de tilfælde, hvor pågældende bor langt fra sit arbejde.

216. Som hovedregel skal der fratrækkes, hvad det ville koste at få barnet passet i dagtilbud, hvis barnet ikke havde haft en nedsat funktionsevne eller en kronisk/langvarig lidelse. Dette sker ud fra den betragtning, at dette er en udgift, som er sparet set i forhold til forældre i al almindelighed. Det er dog ikke i alle tilfælde, en sådan udgift skal trækkes fra ved beregningen. Den kan f.eks. ikke trækkes fra, hvis barnet fortsat benytter et dagtilbud, f.eks. fordi moderen har deltidsarbejde. Der skal ligeledes tages hensyn til, om barnet ville kunne optages i et særligt dagtilbud, hvor der ikke ville være nogen betaling, eller om der kunne gives $\frac{1}{2}$ behandlingsmæssig friplads.

Andre fradrag

217. Udbetaling af feriegodtgørelse efter ferieloven, der træder i stedet for lønindtægt, når ferie holdes, udelukker udbetaling af kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, uanset hvornår ferien holdes, jf. bekendtgørelsen § 11.

Regulering af hjælpen

218. Ydelsesloftet på 19.613 kr. om måneden (2011-priser) og bruttoydelsen, der fremkommer ved anvendelsen af beregningsreglerne beskrevet i punkt 209 og punkt 211, reguleres en gang årligt pr. 1. januar med 2,0 pct. tillagt eller fratrukket en tilpasningsprocent for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Beløbet afrundes til nærmeste kronebeløb. Reguleringen foretages første gang den 1. januar 2012.

Personer, der er omfattet af de indtil den 1. januar 2011 gældende regler om beregning af hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, skal dog fortsat have reguleret deres bruttoydelse hvert år pr. 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Satsreguleringsprocenten er beregnet på grundlag af et skøn over den forventede udvikling i lønninger på det almindelige arbejdsmarked.

Senere lønstigninger eller opgradering af den tidligere stilling eller skift til bedre lønnet stilling skal ikke indregnes ved regulering af ydelsen. Ligesom lønedgang eller overgang til lavere lønnet stilling heller ikke skal inddrages ved regulering af ydelsen, jf. principafgørelse C-63-01.

Tillæg til ferieformål

219. Kommunalbestyrelsen skal ved årsskiftet beregne et tillæg til ferieformål på 1 pct. af bruttoydelsen, der fremkommer ved anvendelse af beregningsreglerne beskrevet i punkt 209-211, i det forudgående kalenderår. Udbetalingen finder sted pr. 1. maj.

Ankestyrelsen har i en sag (principafgørelse C-48-03) truffet afgørelse om, at en ansøger, som modtog hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste på enkeltdage, var berettiget til at få beregnet 1 % tillæg til ferieformål. Ankestyrelsen fandt, at personer, der modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, har ret til at få beregnet et tillæg til ferieformål uanset omfanget af den bevilgede tabte arbejdsfortjeneste.

Tillæg til ferieformål ved ophør

220. Til borgere, som ophører med at modtage hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, skal kommunalbestyrelsen udbetale et tillæg på 12,5 pct. af bruttoydelsen i det foregående kalenderår til ferieformål. Er der udbetalt tillæg til ferieformål med 1 pct. efter bekendtgørelsens § 13, indgår dette beløb ikke i beregningsgrundlaget.

Der beregnes endvidere et tillæg på 12,5 pct. af bruttoydelsen i det kalenderår, hvor ophøret finder sted. Beløbet udbetales til borgeren ved ferieårets start.

Ankestyrelsen har i en sag (principafgørelse C-50-03) truffet afgørelse om, at en ansøger, som havde modtaget og fortsat modtog hjælp til tabt arbejdsfortjeneste på enkeltdage, ikke var berettiget til at få beregnet 12,5 pct. tillæg til ferieformål. Ankestyrelsen fandt, at ansøger ikke var ophørt med at modtage hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, idet ansøger, i følge det oplyste, i flere år havde haft en løbende bevilling på hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste på enkeltdage. Det forhold, at kommunen havde stillet krav om at modtage en ansøgning hver gang, ansøger havde behov for tabt arbejdsfortjeneste, kunne ikke begrunde en ændret vurdering.

221. Hvis en ydelsesmodtager f.eks. går fra fuldtids til deltids kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, betragtes det som et delvist ophør, og der skal derfor udbetales 12,5 pct. tillæg til ferieformål efter reglerne i bekendtgørelsens § 14 i forhold til den del af den tabte arbejdsfortjeneste, som ydelsesmodtageren ophører med.

222. Ydelser af tillæg til ferieformål har baggrund i de almindelige regler om feriepenge og ferietillæg, og hensigten er at give borgere, som ophører med at modtage hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42, mulighed for at holde ferie på samme måde som andre, der har en lønindtægt. Da tillæggene til ferieformål ikke er feriepenge og ferietillæg i ferielovens forstand, vil man i praksis ikke direkte kunne sammenligne ydelserne efter de to regelsæt.

Det betyder f.eks., at borgere, der ophører med tabt arbejdsfortjeneste skal have udbetalt tillægget til ferieformål direkte, henholdsvis ved ophøret og ved ferieårets start det kommende år, og at der ikke skal udstedes feriekort. Der skal heller ikke kræves dokumentation for afholdelse af ferie.

Ophør med pasning af barnet i hjemmet

223. Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste udbetales i 3 måneder efter udgangen af den måned, hvor betingelserne for at modtage hjælpen er bortfaldet. Der skal i forlængelse heraf henvises til Ankestyrelsens principafgørelse nr. 231-10, hvor Ankestyrelsen fandt, at der ved nedsættelse af dækning for tabt arbejdsfortjeneste var der ret til fortsat fuld tabt arbejdsfortjeneste i en indretningsperiode på tre måneder. Ankestyrelsen lagde vægt på, at dækning for tabt arbejdsfortjeneste er en ydelse til forsørgelse, som træder i stedet for mistet indtægt. Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at dækningen for tabt arbejdsfortjeneste var blevet nedsat med 13 1/2 time om ugen. Der var således tale om en betydelig nedsættelse af dækningen.

Afviklingsperioden på tre måneder gælder dog ikke, hvis der på forhånd er aftalt en bestemt periode for hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, eller fordi ydelsesmodtageren ønsker, at afviklingsperioden skal være kortere. Kommunalbestyrelsen skal dog være opmærksom på, om forholdene har ændret sig, siden aftalen blev indgået.

Ankestyrelsen har udtalt, at det forhold, at hjælpen til dækning af tabt arbejdsfortjeneste er bevilget for en afgrænset periode, ikke i sig selv medfører, at der kan anses at være truffet en aftale mellem en kommune og en ansøger. En revision af ydelsen, der er fastsat af administrative grunde, medfører ikke, at tilskuddet ydes i en på forhånd fastsat periode. Dette forudsætter, at man fra bevillingens start kan se, hvornår bevillingen skal ophøre, og at der foreligger en aftale herom (principafgørelse O 101-98).

Hvis ydelsesmodtageren kommer i arbejde i afviklingsperioden, forkortes perioden fra det tidspunkt, hvor den pågældende har opnået arbejde. Kommunalbestyrelsen skal dog være opmærksom på det nye arbejdes omfang, således at hjælpen ikke inddrages fuldt ud i afviklingsperioden, hvis ydelsesmodtageren f.eks. har opnået deltidsarbejde i modsætning til tidligere heltidsarbejde.

Rådgivning ved ophør

224. En lille gruppe forældre vil som konsekvens af pasningen af barnet/den unge være langvarigt væk fra arbejdsmarkedet. Det vil som regel betyde, at de har mistet kvalifikationer i forhold til deres fag eller arbejdsområde. Derudover vil det langvarige fravær for nogle betyde, at de står usikre over for at vende tilbage til arbejdsmarkedet, fordi de i en lang periode har været koncentreret om barnet/den unge og hjemmet.

For nogle vil det være for belastende at vende tilbage til deres gamle fag. Det kan være, fordi arbejdstidene er »umulige« i forhold til barnets behov, eller på grund af den belastning, det medfører. Det kan være, at det f.eks. er for psykisk belastende at arbejde med opgaver, som ligger for tæt på de arbejdsopgaver, borgeren varetager i hjemmet vedrørende barnet/den unge.

Det er vigtigt, at disse behov for ny uddannelse/arbejde indgår i en intensiv rådgivning og vejledning. I denne sammenhæng bør muligheden for revalidering efter lov om aktiv socialpolitik undersøges. Desuden bør det lokale jobcenter kontaktes med henblik på støtte til en behovsorienteret beskæftigelsesindsats.

Sammenhæng med andre bestemmelser

Arbejdsløshedsforsikringsloven

225. En borger, der har modtaget hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, skal som alle andre opfylde et beskæftigelseskrav for at opnå ret til at få arbejdsløshedsdagpenge.

En borger, der er fuldtidsforsikret, kan opfylde kravet ved at have arbejdet som lønmodtager i en tid, som sammenlagt svarer til fuld tid, i mindst 52 uger inden for de sidste 3 år. Kravet kan også opfyldes gennem drift af selvstændig erhvervsvirksomhed på fuld tid i mindst 52 uger inden for de sidste 3 år.

En borger, der er deltidsforsikret, kan opfylde kravet ved at have arbejdet som lønmodtager i en tid, som sammenlagt svarer til fuld tid, i mindst 34 uger inden for de sidste 3 år.

De 3 år, som beskæftigelseskravet skal være opfyldt indenfor, forlænges, hvis en borger har modtaget hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Det vil sige, at borgeren har mulighed for at opfylde beskæftigelseskravet på baggrund af lønarbejde, som den pågældende har haft, inden borgeren modtog hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, også selv om arbejdet ligger mange år tilbage. Kun lønarbejde, borgeren har haft, mens den pågældende har været medlem af en arbejdsløshedskasse, kan medregnes til opfyldelse af beskæftigelseskravet.

Da pasning af eget barn i hjemmet – med hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42 – ikke er et lønarbejde, vil de timer, som en borger har modtaget tabt arbejdsfortjeneste for, ikke kunne medregnes til opfyldelse af beskæftigelseskravet.

Retten til at få arbejdsløshedsdagpenge er betinget af, at borgeren står til rådighed for arbejdsmarkedet. Heri ligger bl.a., at borgeren søger henholdsvis kan overtage arbejde på fuld tid og på de vilkår, der er almindelige inden for det pågældende fag, og at borgeren kan møde og møder til samtaler, aktiviteter og forskellige tilbud om aktivering.

Fuldtidsforsikrede borgere skal stå til rådighed op til 37 timer om ugen. Deltidsforsikrede skal stå til rådighed op til 30 timer om ugen.

Hvis en borger, der modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter serviceloven for et antal timer om ugen, anmoder om at få arbejdsløshedsdagpenge, skal arbejdsløshedskassen vurdere, om den pågældende står fuldt ud til rådighed, herunder vil kunne overtage arbejde på almindelige vilkår.

Ofte er dét forhold, at borgeren modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, en indikator på, at den pågældende ikke kan stå fuldt ud til rådighed, da den tabte arbejdsfortjeneste jo gives netop, fordi borgeren forudsættes at have et løn- eller indtægtstab som følge af, at pågældende ikke kan arbejde på fuld tid, fordi han eller hun skal passe sit barn i et antal timer om ugen.

Hvis borgeren kun modtager tabt arbejdsfortjeneste for få timer om ugen og kan placere timerne til pasningen af barnet frit, f.eks. fordi den pågældende i øvrigt har pasningsmulighed til barnet, vil borgeren efter en konkret vurdering godt kunne stå til rådighed. Men er der tale om, at borgeren modtager tabt arbejdsfortjeneste i mange timer om ugen, eller at borgeren har forpligtelser omkring pasningen af barnet på faste tidspunkter, vil det være svært at blive vurderet til rådighed.

En borger, der går ned i arbejdstid i forbindelse med, at pågældende modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, har som udgangspunkt tilkendegivet, at han eller hun ikke kan overtage fuldtidsarbejde og dermed stå fuldt ud til rådighed.

En borger, der modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, vil kunne få nærmere vejledning om bl.a. medlemskab, beskæftigelseskrav, ret til dagpenge og rådighed i sin a-kasse.

Barselsorlov og barselspenge

226. En moder er berettiget til hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, når hun ikke længere har ret til barselsorlov med fuld løn, hvis hun i øvrigt opfylder betingelserne i serviceloven for støtte til tabt arbejdsfortjeneste.

Hun har således valgfrihed mellem hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter serviceloven og dagpenge efter barselsloven, hvis hun opfylder betingelserne i begge love.

I forlængelse heraf skal henvises til Ankestyrelsens principafgørelse C-28-01, hvor Ankestyrelsen fandt, at der fortsat er ret til kompensation for tabt arbejdsfortjeneste i forhold til et handicappet barn, når en person føder et rask barn, såfremt personen fortsat passer det handicappede barn i hjemmet.

Dagpenge til forældre med alvorligt syge børn

227. Ankestyrelsen har i principafgørelse C 21-01 vurderet, at forældre kan vælge mellem tabt arbejdsfortjeneste efter serviceloven eller dagpenge efter barselslovens § 26, såfremt betingelserne efter begge regelsæt er opfyldt.

Ferieloven

228. Hvis en borger modtager feriegodtgørelse efter ferieloven, kan der ikke ske udbetaling af hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, jf. bekendtgørelse nr. 1675 af 22. december 2010 om tilskud til pasning af børn med funktionsnedsættelse eller langvarig sygdom, § 11.

Pasning af nærtstående med funktionsnedsættelse eller alvorlig sygdom

229. Bestemmelserne i servicelovens § 118 om pasning af nærtstående med funktionsnedsættelse eller alvorlig sygdom omhandler også børn med funktionsnedsættelse eller alvorlig sygdom.

Forældre, der opfylder betingelser for begge ordninger, vælger selv hvilken støtte de vil modtage.

Kommunalbestyrelsen bør rådgive forældre om forskelle på de to ordninger, som f.eks. i forhold til ret til orlov fra arbejdspladsen og den tidsmæssige grænse for hjælpen efter § 118.«

2.

Vejledningen vedrører reglerne om loft over ydelsen for tabt arbejdsfortjeneste i servicelovens § 42, stk. 2, og i bekendtgørelse nr. 1675 af 22. december 2010 om tilskud til pasning af børn med handicap eller langvarig sygdom, som trådte i kraft den 1. januar 2011.

Socialministeriet, den 8. august 2011

BENEDIKTE KLÆR

/ Karin Ingemann